

Cuvîntul participanților

Publicăm mai jos extrase din intervențiile
citorva dintre cei prezenți la consfătuire :

**MIHAIL
DAVIDOGLU**

Încep prin a mărturisi că, contrar unor
glasuri din sală, raportul mi-a dat un sen-
timent de insatisfacție. Și aceasta nu fiindcă
ar fi fost necritic, ori lipsit de partea auto-
critică. S-au spus de toate. De toate cu-
prindea raportul, dar „la modul egal”, ca-
rențe evidente ale Direcției Teatrelor fiind
expediate într-o frază ușor îndulcită, spre
a se opri îndelung pe aspecte periferice și
ne semnificative, pe locuri comune, de mult
știute. (De altfel și aici lucrurile au fost
mult drămuite, spre a nu supăra pe nimeni).

Nu era timpul să nu supărăm chiar pe
nimeni. Nici vremea aluziilor, cu mici în-
țepături sau mușcături de proteză. Cuvin-
tele se cereau spuse deschis, cu tot cuprin-
sul, în toată gravitatea lor : Pentru cine
scriem ? Pentru cine jucăm spectacolele noas-

tre ? E drept că raportul a fost împărțit,
după tipic, pe capitole, cu exemplificări în
mai toate compartimentele — cum s-ar spune
„uns cu de toate”. Un singur lucru i-a lipsit :
axa, obiectivul, ținta. Pentru cine ne scriem
piesele, cui ne adresăm cu spectacolele noas-
tre cînd înălțăm pe scenă întâmplări și ca-
ractere, personajele care urcă din hîrtia
scrisă și se întruچیpează în oameni vii,
oameni cu viața, gîndurile, lumea lor spiri-
tuală și materială ?... Pentru cine altul decît
pentru făuritorii de bunuri materiale și mo-
rale, contemporanii noștri, constructorii țării
noastre socialiste, aceia care prin munca lor
de zi cu zi o înalță către culmile luminii,
belșugului și bunei stări ?

Pentru muncitorii, țărani și cărturarii noș-
tri. Pentru ei scriem și ne jucăm specta-
colele. Și pe această problemă trebuia axat
raportul. Aici trebuia îndreptată, cu toată
intensitatea, fascia de lumină și critic și
autocritic : cum și pentru cine scriem ? Cum
și pentru cine construim spectacolele noas-
tre ?... Și-n acest domeniu, cum bine știți,
nu avem a ne lăuda. Și pentru trecutul
apropiat și mai puțin apropiat. Deloc n-a
fost de laudă. Ba dimpotrivă. Cel mai puțin
a interesat pentru cine ne facem spectacolele.
Criteriul, faptul determinant a fost „pe ce
efecte mergem”. Cît de „noi”, cît de „in-
solitiți” sîntem. Fiecare neofit alerga să rupă
gura țigului, ca nu cumva să rămîie mai
prejos de colegul său „înnoitor în ale artei”.
Ne spuneam că dialogăm cu Europa. Dar
era un dialog provincial, poncif. Un dialog

de tațe și pigmei. Fumurile noutății exalau mirosul mucurilor de țigări adunate pe unde s-a nimerit. Moduri și reprezentări ciupite în grabă, la întimplare, fără criterii, fără o idee, un gând diriguitor. Totul prins după ureche și adus în grabă, spre a fi împămîntenit, ca o mare descoperire, o „revoluție”. Fiecare găselniță devenea o „formidabilă” re-interpretare a vieții... Forme și moduri de mult aruncate în lada de vechituri a istoriei teatrului erau în chip artificial înviate, spre a ne fi aduse plocon, pe tavă, fără nici o tangență cu realitatea, cu preocupările, cu lumea noastră spirituală... Eterna formă fără fond.

Ca ciupercile după ploaie, așa proliferau piesuțele, toată manufactura bulevardieră. Concomitent cu „inovatii” care de care mai abracadabrate, cu răsturnări de sensuri și reinterpretări de clasici sau contemporani, se propulsau texte absconse, absurde. Totul așezat cu capul în jos sau fără de cap, numai să nu fie cum a fost...

Pentru unele din aceste lipsuri și scăderi, Direcția își face o aspră autocritică. Nu voi să-i întreb unde au fost pînă mai ieri sau cum de s-au lăsat împinși într-acolo, încît în teatrele noastre spectatorii au fost deseori nevoiți să asiste la texte și spectacole care, de-a dreptul, îi rușinau. Oare cu ce sentiment credeți că am asistat la un turneu al Teatrului Național din Craiova cu „*Spargerea la miezul nopții*”, o nerozie cu „*streaptease*” și cu tot felul de scene scabroase, nedemne de orice teatre și, mai ales, sub titulatura de Național. Sau „marele succes” — așa se intitula turneul teatrului de dramă care poartă pe frontispiciu numele poetului George Bacovia, cu piesuța *Boeing-Boeing*, o prostioară, despre care actorii mi-au mărturisit că se simt jenați de replicile și situațiile în care sînt puși să le joace. Și pentru confecția aceasta sau altele, de tipul *Napoleon era fată* și multe altele de același calibru, care în treacă fie spus, nici nu amuzau, drepturile de autor le plătim în devize. Chiar că face, nu?... Ca să nu mai vorbesc de jena și întristarea pe care am resimțit-o la un matineu în care o sală plină de copii vizionau *Mita în sac*. Nu vreau să continui cu exemplificările, dar o întrebare se cere a fi pusă. Dacă aceste texte și spectacole au avut acordul Direcției Teatrelor, și l-au avut, cine îmi dă certitudinea că asemenea așa-zise „acte de cultură” nu se vor mai repeta?

Din seriarea și arhitectonica raportului și, mai ales, din ocolirea, dacă nu totală eludare a importanței, a locului și rolului pe care trebuie să-l aibă în spectacol marea masă a spectatorilor, muncitori, țărani și cărturari, din întreg subtextul prelungului și obositorului raport, din curentul său subteran, nu am certitudinea că erorile trecutului nu se vor repeta. De aceea, cu toată fermitatea, în încheierea cuvîntului meu cer

să meditați încă o dată asupra sarcinilor care ne revin și dumneavoastră și nouă tuturor. Cu cînte și modestie să medităm profund asupra conținutului îndrumărilor atît de limpede exprimate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Pentru cine scriem? Cui ne adresăm cu munca și talentul, cu înzestrarea cu care sîntem hărăziți? Pentru cine scriem? Pentru cine jucăm? Pentru cine?

Cu toată modestia, nu pot încheia cuvîntul meu, fără a mărturisii un crez al meu. Din primele începuturi, de la *Omul din Ceatal* și *Minerii*, pînă la cele mai recente texte ale mele, *Ochii dragi ai bunicului* și *Străbunul*, cu care am încheiat trilogia *Neamul Arjoca*, eroii mi-au fost oamenii muncii. Munca dă intensitate de trăire, dă prilej la înfruntări, formează caractere. *Neamul Arjoca* mi-a prilejuit să aduc pe scenă o familie de oameni care au străbătut greutățile și vitregia soartei fără să întindă mîna, fără să-și plece capul, cu demnitatea și dirzenia bărbatilor atît de des înfîlîniți și cîntați în zbuciumata istorie a poporului nostru... Deși nu-mi place să vorbesc de ce am de gînd, dar la ceasul de față socotesc că e bine s-o spus. De mai multă vreme mă găsesc pe platoul uriașului combinat siderurgic din Galați, și sper să-l pot cuprinde, prin oamenii săi, într-o viitoare lucrare a mea.

IULIU MOLDOVAN

*președintele comitetului pentru cultură și artă
al județului Mureș :*

În referatul prezentat se fac aprecieri cu privire la conținutul activității teatrelor; printre acestea, este amintit și teatrul din Tîrgu Mureș. Acest teatru se străduiește să îmbrățișeze un cîmp larg de teme și să realizeze o diversitate mare, de la texte clasice la texte actuale, și a încercat să dea fiecăruia, după posibilitățile sale, expresie scenică.

Din nenorocire, în ultimii ani, a fost o mare fluctuație în conducere (care a fost schimbată de 6 ori în 6 ani), ceea ce a determinat aproape de fiecare dată și răsturnări în repertoriu, întrucît fiecare nouă conducere venea cu ideile și concepția sa. Dar, chiar în stagiunile cînd nu au existat schimbări în conducerea teatrului, piesele înscrise inițial în repertoriu nu au fost toate reprezentate. *Othello* a figurat în repertoriu